

Кузьменко В.М.

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентіві України

ПУБЛІЧНА ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА КОЛЕКТИВНОЇ РОБОТИ ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

Ця стаття підготовлена в процесі виконання завдань науково-дослідної роботи Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України: «Забезпечення ефективності та оцінювання динаміки розвитку об'єднаних територіальних громад» (№ держреєстрації 0118U006490, 2018 р.).

Досліджено можливості підвищення ефективності сервісної діяльності органів самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування шляхом прискорення процесів запровадження в їх роботу елементів електронної демократії.

Обґрунтовано підходи до підвищення рівня інформаційно-комунікаційного забезпечення органів самоорганізації населення та формування відповідної інформаційно-комунікаційної інфраструктури в системі місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад.

Сформульовано авторське бачення щодо науково-практичних рекомендацій розробки та експлуатації публічної онлайн-платформи колективної роботи – сучасного інструменту електронної демократії, який може використовуватись органами самоорганізації населення об'єднаних територіальних громад.

Окреслено нормативно-правові, організаційні, технологічні та програмно-технічні засади створення публічної онлайн-платформи колективної роботи органів самоорганізації населення. Надано рекомендації щодо архітектури публічної онлайн-платформи колективної роботи органів самоорганізації населення. Обґрунтовано вимоги щодо розробки технічного завдання цієї публічної онлайн-платформи.

Ключові слова: об'єднана територіальна громада, громадянське суспільство, орган самоорганізації населення, електронна демократія, інструмент електронної демократії, технічне завдання, інструмент колективної роботи, публічна онлайн-платформа.

Постановка проблеми. Децентралізація та створення об'єднаних територіальних громад як демократичні процеси трансформації сучасного публічного управління в Україні окреслили наявність запиту участі громадянського суспільства в управлінні державними справами та вирішенні нагальних питань місцевого самоврядування. Завдяки подальшому проникненню сучасних цифрових інформаційно-комунікаційних технологій у систему державного управління та систему місцевого самоврядування в Україні розробляються та експлуатуються різноманітні інструменти електронної демократії, метою яких є підвищення рівня залучення громадян до управління державними справами та до місцевого самоврядування. При цьому інтеграція інструментів електронної демократії в систему публічного управління в Україні відбувається зверху донизу. Саме тому з метою реалізації принципу народовладдя, закріпленого у Конституції України, варто

звернути увагу на органи самоорганізації населення та дослідити можливість розробки відповідних інноваційних інструментів електронної демократії безпосередньо для органів самоорганізації населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню історії становлення органів самоорганізації населення як представницького органу жителів територіальної громади, їхніх повноважень та функцій у системі місцевого самоврядування присвячені наукові дослідження А. Крупника, Н. Мішиної, О. Орловського та інших авторів.

Питання вирішення стратегічних завдань сучасного публічного управління, інноваційний розвиток та сприяння підвищення конкурентних спроможностей об'єднаних територіальних громад є об'єктом наукового дослідження українських вчених С. Серьогіна, Є. Бородіна, І. Чикаренко, Т. Маматової, Ю. Шарова та інших.

Процеси інтеграції сучасних цифрових інформаційно-комунікаційних технологій у систему публічного управління в Україні та розробки інструментів електронного урядування та електронної демократії розглядаються науковцями С. Квіткою, П. Клімушиним, А. Серенком, О. Чикаренком та іншими.

Разом із тим аналіз українських наукових досліджень та публікацій дає змогу акцентувати на незначному рівні розроблення питання інтеграції інструментів електронної демократії в діяльність органів самоорганізації населення.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне узагальнення нормативно-правових, організаційних, технологічних та програмно-технічних засад удосконалення інтеграції інструментів електронної демократії в діяльність органів самоорганізації населення та розроблення практичних рекомендацій щодо впровадження інноваційного інструменту електронної демократії – публічної онлайн-платформи колективної роботи органів самоорганізації населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція розвитку електронної демократії в Україні [17] окреслює необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесах місцевого самоврядування на шляху розвитку електронної демократії. Цей вектор руху України вимагає наявності відповідних комплексних рішень у вигляді інструментів електронної демократії. І. Корж зазначає: «Нині уявити собі державний орган чи орган місцевого самоврядування, який не має власного вебсайту, неможливо» [8]. Тому, на нашу думку, одним із таких інструментів має стати публічна онлайн-платформа колективної роботи органів самоорганізації населення в мережі Інтернет.

За думкою О. Берназюка, необхідно «створити умови для доступності та прозорості діяльності суб'єктів публічного управління» [1], що визначає основну мету створення публічної онлайн-платформи колективної роботи органів самоорганізації населення (далі – Порталу), а саме: підвищення ефективності, відкритості, прозорості та доступності органів самоорганізації населення (далі – ОСН) шляхом здійснення ефективної комунікації між ОСН та стейкхолдерами системи місцевого самоврядування (далі – СМС), обміну публічною інформацією у формі відкритих даних між ОСН і стейкхолдерами СМС та автоматизацією процесів публічного управління.

Цей портал має бути спрямований на підвищення рівня партисипації жителів об'єднаної

територіальної громади (далі – ОТГ), інститутів громадянського суспільства, науковців, представників засобів масової інформації та інших стейкхолдерів місцевого самоврядування.

До цілей Порталу належать:

- організація віртуального середовища колективної роботи ОСН;
- забезпечення своєчасного розміщення повної, достовірної та актуальної інформації щодо здійснення повноважень ОСН;
- формування спільноти участі в демократичному управлінні на рівні місцевого самоврядування;
- забезпечення ефективної комунікації між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства;
- організація дослідницької діяльності у СМС;
- забезпечення зручної навігації.

До складу Порталу мають входити такі модулі:

- 1) «модуль колективної роботи» – призначений для автоматизації процесів (планування, організація, мотивація, контроль) та функцій (комунікація, прийняття рішення) публічного управління ОСН;
- 2) «модуль контенту» – призначений для управління контентом на Порталі, розміщення, архівування та видалення текстової, аудіо- та відеоінформації;
- 3) «модуль обговорення та взаємодії» – призначений для обміну думками між стейкхолдерами СМС у процесі участі в управлінні справами на місцевому рівні;
- 4) «модуль обміну даними» – призначений для обміну даними між державними, місцевими реєстрами та базами даних у форматі відкритих даних;
- 5) «інформаційно-аналітичний модуль» – призначений для представлення та візуалізації ефективності взаємодії та публічного управління у СМС;
- 6) «модуль пошуку» – призначений для ефективного та зручного пошуку інформації, розміщеної на Порталі;
- 7) «модуль адміністрування» – призначений для керування доступом та визначення ролей користувачів Порталу, резервного копіювання баз даних та контенту, управління конфігурацією Порталу.

Архітектура Порталу має забезпечувати масштабування та розширення. Реалізація додаткових функцій має відбуватись за рахунок додавання модулів, які не мають вимагати суттєвої модернізації наявних модулів. Також архітектура

Порталу має передбачати незалежність апаратної та серверної платформ, реалізованих за допомогою віртуалізації. Побудова Порталу має передбачати можливість реалізації архітектури розподілених систем та блокчейн.

Забезпечення функціонування Порталу має бути реалізоване в таких режимах експлуатації:

– пілотний режим – режим розробки Порталу, що передує виробничій експлуатації та використовується у процесі модернізації апаратної частини та оновлення програмної та конфігураційної частин, додавання нових модулів і функцій;

– штатний режим – основний режим виробничої експлуатації Порталу, що забезпечує виконання функцій та завдань Порталу;

– режим обслуговування – режим для виконання налаштувань та профілактичного обслуговування;

– аварійний режим.

Вимоги до модулю колективної роботи.

Модуль має складатися з підсистем:

1) адресна книга (AddressBook) – дає змогу керувати контактами та організаціями, з якими взаємодіє орган самоорганізації населення;

2) календар (Calendar) – дає змогу керувати подіями, пов'язаними з діяльністю органу самоорганізації населення;

3) ресурси (Resources) – дає змогу керувати ресурсами органу самоорганізації населення;

4) електронна пошта (E-Mail) – повноцінний поштовий клієнт, що дає змогу керувати основними поштовими протоколами: SMTP, POP3, IMAP та обліковими записами електронної пошти;

5) керування завданнями (Tasks Management) – дає змогу керувати завданнями органу самоорганізації населення;

6) моніторинг та контроль (Tracker) – дає змогу контролювати процеси, які потребують делегування та ескалації;

7) менеджер проектів (Project Manager) – дає змогу керувати проектами органу самоорганізації населення;

8) облік робочого часу (Time Management) – дає змогу керувати документацією робочого часу;

9) файловий менеджер (File Manager) – забезпечує обмін та керування документами (файлами);

10) вбудована Вікіпедія – забезпечує структурування довідкової інформації.

11) менеджер сайту – керування вебсайтом.

12) консоль адміністратора – дає змогу керувати системою доступу користувачів та груп.

Вимоги до модулю контенту. Модуль має складатись із таких елементів:

– система керування обліковими записами користувачів;

– система керування основним змістом та різними типами полів;

– система керування меню;

– система побудови списків, таблиць та блоків із наявного контенту;

– публічний депозитарій додаткових модулів;

– система розробки власного користувацького модулю.

Додатково, система управління сайтом (CMS) має забезпечити користувачам можливість додавання, публікації, редагування і видалення контенту на Порталі, з використанням браузеру на телефоні, планшеті, ноутбучі або комп'ютері.

У процесі побудови CMS може бути використаний LAMP стек, до складу якого входять операційна система Linux, веб-сервер Apache, база даних MySQL та скриптова мова PHP.

Вимоги до модулю обговорення та взаємодії (інтернет-форум). Модуль має складатись із таких підсистем:

– базові налаштування: керування доступом користувачів; підтримка української, англійської мов; пошукова оптимізація для пошукових систем (SEO); підтримка XHTML, XML, RSS, WAP;

– налаштування безпеки: використання системи CAPTCHA; система Анти-Спам;

– налаштування форуму: відображення часу створення сторінки та кількості запитів до вмісту сторінки; налаштування цензури;

– реєстрація та налаштування користувача: наявність реєстрації перед входом на форум; погодження згоди користувача з умовами використання форуму; можливість реєстрації користувачів виключно модератором форуму; налаштування полів реєстрації профілю користувача;

– налаштування статистики: відстеження онлайн часу користувача; відстеження тем, нових повідомлень, нових користувачів;

– налаштування новин та оголошень: наявність можливості створення дошок оголошень; налаштування прийому оголошень користувачем; обмін повідомленнями між учасниками груп за допомогою електронної пошти;

– налаштування зв'язку: наявність можливості вибору sendmail або SMTP (з підтримкою аутентифікації та без неї); можливість відправки теми іншому користувачу;

– налаштування груп: створення груп, запрошення користувачів до груп, встановлення прав доступу;

- налаштування зовнішньої інтеграції: інтеграція частини програмного забезпечення форуму з використанням SSI або PHP; можливість експорту даних форуму з використанням XML/RSS;

- налаштування бездротового доступу: підтримка протоколів WAP, WAP2 і I-mode; можливість перегляду дошки оголошень/теми/повідомлення зі зменшеним розміром сторінки;

- налаштування тем та шаблонів: шаблони за замовчуванням мають відповідати специфікаціям XHTML 1.0 Transitional і CSS 2.0;

- налаштування публікації: можливість перевірки орфографії; цитування публікації;

- налаштування опитувань: можливість додання або вилучення опитування з теми; можливість встановлення терміну опитування; можливість приховування або публікації результатів опитування;

- налаштування інструментів модерації: можливість заблокування та розблокування теми адміністратором та користувачами; змога відправити «Повідомлення модератору»; видалення або зміна повідомлення; переміщення або видалення теми; можливість «швидкої» модерації; ведення журналу модерації; виконання AJAX-редагування; система сповіщення для модераторів;

- налаштування профілю користувача та його параметри: можливість приховування даних користувача від громадськості; надсилання повідомлення електронною поштою; особисті повідомлення; вибір теми профілю; режим невидимки; можливість редагування користувальницьких полів профілю, які пройшли модерацію;

- налаштування ресурсів користувача: можливість показу нових відповідей на повідомлення користувача; можливість перегляду останніх повідомлень; перегляд користувачів по інтересах.

У процесі побудови модулю обговорення та взаємодії може бути використаний LAMP стек, до складу якого входять: операційна система Linux, веб-сервер Apache, база даних MySQL та скриптова мова PHP.

Вимоги до модулю обміну даними. Для Порталу має бути створений сервіс API, який дасть змогу стейходерам СМС автоматично з'єднуватись із ними та публікувати необхідні набори даних у форматі відкритих даних. Сервіс API має включати механізм аутентифікації та містити всі необхідні атрибути наборів даних.

Доступ до наборів даних надається за допомогою server-side Web API. Server-side Web API має забезпечувати можливість повністю автоматизованого доступу до всієї інформації набору даних

шляхом їх перегляду та читання (без можливості внесення змін) за запитом у режимі 24/7/365. Сторінка наборів даних має містити форму для зворотного зв'язку.

Вимоги до інформаційно-аналітичного модулю. Модуль призначений для забезпечення візуалізації інформації щодо ефективності та результативності виконання ОСН своїх повноважень, а саме:

- статичної та аналітичної інформації, пов'язаної з питаннями діяльності ОСН ОТГ на місцевому, регіональному та державному рівні;

- наборів даних у форматі відкритих даних пов'язаної з питаннями діяльності ОСН ОТГ на місцевому, регіональному та державному рівні;

- соціальних опитувань та експертних думок щодо діяльності ОСН ОТГ на місцевому, регіональному та державному рівні.

Вимоги до модулю адміністрування. Модуль має забезпечувати виконання таких дій:

- створення та управління групами користувачів: адміністратор Порталу, уповноважені співробітники ОДВ та ОМС; уповноважені співробітники комунальних підприємств та установ; модератор Порталу; користувач Порталу; відвідувач Порталу;

- реєстрація користувачів груп;

- управління правами доступу користувачів різних груп;

- аутентифікація користувачів на основі інформації про облікові записи в базі даних користувачів Порталу;

- захист програмного забезпечення та інформації Порталу від несанкціонованого доступу, модифікації та порушення цілісності даних;

- виконання резервного копіювання та відновлення, проведення діагностики працездатності Порталу та управління його конфігурацією.

Нормативно-правове забезпечення розробки та експлуатації Порталу. Розробка та експлуатація Порталу має проводитись відповідно до таких нормативно-правових актів, державних стандартів та експлуатаційної документації:

- Конституція України [7];

- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [15];

- Закон України «Про органи самоорганізації населення» [16];

- Закон України «Про доступ до публічної інформації» [10];

- Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [13];

- Закон України «Про захист персональних даних» [14];

– Постанова Кабінету Міністрів України від 4 лютого 1998 р. № 121 «Про затвердження переліку обов’язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації» [12];

– Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2009 р. № 869 «Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів» [11];

– ДСТУ 3918-1999 (ISO/IEC 12207:1995) «Процеси життєвого циклу програмного забезпечення» [5];

– ГОСТ 19.101-77 Виды программ и программных документов [2];

– ГОСТ 19.201-78 Техническое задание. Требования к содержанию и оформлению [3];

– ГОСТ 19.502-78 Описание применения. Требования к содержанию и оформлению [4];

– ДСТУ ISO/IEC 14764-2002 «Інформаційні технології. Супроводження програмного забезпечення» [6];

– НД ТЗІ 3.7-003-05 «Порядок проведення робіт із створення комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі» [9];

– Інструкція адміністратора Порталу;

– Інструкція користувача Порталу;

– Інструкція налаштування та експлуатації Порталу.

Організаційне забезпечення експлуатації порталу. Організаційні заходи розробки та експлуатації Порталу включають:

– розробку та затвердження технічного завдання на розробку Порталу;

– розробку та затвердження рішенням ради об’єднаної територіальної громади Програми щодо впровадження Порталу;

– реалізацію Програми щодо впровадження Порталу;

– прийняття в експлуатацію Порталу;

– штатну експлуатацію Порталу;

– нештатну експлуатацію Порталу;

– модернізацію програмно-технічного комплексу Порталу.

Організаційна структура експлуатації Порталу передбачає наявність посад із такими ключовими ролями:

1) адміністратор баз даних, основні функції:

– забезпечення безперебійної роботи баз даних Порталу;

– забезпечення електронної взаємодії з державними реєстрами та базами даних, реєстрами та базами даних інших розпорядників інформації;

2) вебпрограміст, основні функції:

– забезпечення безперебійної роботи вебінтерфейсу Порталу;

– модернізація вебінтерфейсу Порталу;

3) адміністратор мережі, основні функції:

– забезпечення безперебійної роботи комунікаційних каналів мереж Інтернет та Інтранет;

– оновлення програмно-технічних комплексів комунікаційних каналів мереж Інтернет та Інтранет;

4) системний адміністратор, основні функції:

– забезпечення безперебійної роботи програмно-технічного комплексу Порталу;

– оновлення програмно-технічного комплексу Порталу.

5) програміст додатків, основні функції:

– розробка та налаштування мобільних додатків iOS, Android, Windows для роботи з Порталом;

– модернізація мобільних додатків iOS, Android, Windows для роботи з Порталом.

6) модератор, основні функції:

– робота з інформацією та користувачами Порталу;

– модерація форуму Порталу.

Технологічне забезпечення експлуатації Порталу. Технологічне забезпечення штатної експлуатації Порталу включає такі елементи:

– інформаційно-комунікаційні технології – це технології, які об’єднують інформацію, дані та автоматизовані системи їх обробки й збереження і надають змогу ОСН інтегруватись в єдине інформаційно-технологічне середовище СМС задля реалізації конституційного права громадян на доступ до управлінської інформації у СМС та ОСН, підвищення рівня узгодженості та обґрунтованості рішень, які приймаються у СМС та ОСН, сприяння контролю за діяльністю ОМС, комунальних підприємств та установ, підвищення рівню правової обізнаності громадян, залучення громадян до місцевого самоврядування, інтеграції з міжнародним інформаційним середовищем;

– хмарні технології – це спосіб організації роботи з даними та інформацією, який передбачає віддалену обробку та зберігання даних. Аналіз типів хмарних послуг: Software as a Service (програмне забезпечення як послуга), Platform as a Service (платформа як послуга) та Infrastructure as a Service (інфраструктура як послуга) надає змогу рекомендувати для ОСН – програмне забезпечення як послуга (SaaS). У цьому випадку ОСН отримує готове рішення з мінімальними налаштуваннями. Це дає змогу суттєво знизити витрати на утримання системного адміністратора,

програмного забезпечення та «заліза». До ключових Дата-Центрів, що надають послуги «хмари» в Україні, належать: Mirohost.net, Freehost.com.ua, Hostlife.net, Colocall.net, Hosting.ua, Unit-is.com, Infiumhost.com, Datasfera.com, Lucky.net, United.net.ua;

– вебсервіси – технологія, яка забезпечує обмін даними між різними додатками незалежно від платформи та мови програмування. Вебсервіс за допомогою програмного інтерфейсу отримує через мережу (Інтранет або Інтернет) користувальницькі команди та дані в спеціальному форматі, виконує необхідні операції з даними та відправляє через мережу відповідь. Як транспортний протокол зв'язку використовується протокол ТСП/IP, протоколом передачі гіпертексту виступає протокол HTTP або HTTPS;

– клієнт-серверна технологія – це технологія обробки та збереження даних, яка дає змогу клієнт-комп'ютеру звертатися та отримувати дані з головного комп'ютеру (серверу), при цьому процес обробки даних може виконуватися як на клієнті, так і на сервері. Ця технологія дає змогу уникнути зайвих витрат на налаштування та «залізо» клієнту та забезпечує високий рівень захисту інформації та даних;

– Open Source та FOSS технології – це проекти, продукти з відкритим кодом, які створюються за принципами відкритого обміну, спільної розробки, швидкого створення прототипів, прозорості розвитку, орієнтованого на спільноту. Ці технології мають переваги: контроль – можливість вивчення коду та зміни коду під власні потреби користувача; навчання – можливість обговорення коду програмного забезпечення, вивчення та обміну думками у спільноті, що призводить до підвищення навиків програміста; безпека – можливість виявлення та виправлення помилок у програмному забезпеченні без дозволу авторів, що дає змогу швидше реагувати на проблеми безпеки та оновлювати програмний код; стабільність – публічне поширення коду програмного забезпечення дає змогу збільшити кількість програмістів, які вносять зміни у код відповідно до потреб користувача, тим самим забезпечують безперервний цикл програмної підтримки;

– мобільні технології – це пристрої, які використовуються людиною в русі та забезпечують миттєвий доступ до інформації. Ця технологія включає старт-телефони, комунікатори, нетбуки, планшети. Ці пристрої можуть забезпечувати процес комунікації між багатьма клієнтами в режимі реального часу. Головною особливістю

мобільної технології є її портативність, гнучкість, простота використання та здатність інтеграції з іншими інформаційно-комунікаційними системами. Також ця технологія дає змогу виконувати такі функції: фіксація подій у вигляді нотаток, обмін повідомленнями за допомогою електронної пошти, передача файлів, фотозйомка, GPS-навігація та ін.;

– технології публічного управління – це детальний опис послідовних дій, які в належний спосіб, із використанням відповідних засобів та прийомів здійснюються ОСН як суб'єктом публічного управління для досягнення певної мети. Чіткі процедури здійснення публічного управління визначають вектор та послідовність дій та виключають неефективні прийоми, чим забезпечують якість бажаного результату. До базових функцій цих управлінських технологій належать планування, організація, мотивація та контроль. При цьому важлива увага приділяється двом допоміжним процесам: комунікації та прийняттю рішення;

– проектна технологія, ґрунтуючись на системному підході, дає змогу перевести об'єкт із вихідного стану в кінцевий за умови певних обмежень та з використанням певних механізмів. Комплексне використання інформаційно-комунікаційних технологій та проектною технології дає змогу створити екосистему, яка складається зі знань та навичок здобуття знань, практичних завдань, орієнтованих на соціально-економічний та культурний розвиток жителів ОТГ, комунікативних зв'язків між стейкхолдерами СМС;

– система управління якістю – це технологія, яка спрямована на покращення обслуговування та захист інтересів громадян, забезпечення відкритості, прозорості та доступності ОСН, підвищення рівня задоволеності громадян та довіри до ОСН.

Програмно-технічне забезпечення експлуатації Порталу. У процесі вибору програмного забезпечення для побудови Порталу ОСН, на нашу думку, варто приділити увагу використанню програмного забезпечення з відкритим кодом.

Реалізація модулю колективної роботи може бути виконана на базі такого програмного забезпечення: ONLYOFFICE, Zimbra Collaboration Suite, eGroupWare.

Реалізація модулю контенту може бути виконана на базі такого програмного забезпечення: Drupal, Joomla!, TYPO3.

Реалізація модулю обговорення та взаємодії може бути виконана на базі такого програмного забезпечення: Simple Machines Forum, vanilla, phpBB.

Висновки. Стрімкий розвиток сучасних цифрових інформаційно-комунікаційних технологій та поступова їх інтеграція в систему місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад на рівні органів самоорганізації населення сприяють реалізації принципу народовладдя, закріпленого в Конституції України, та створюють умови підвищення рівня залучення громадян до управління державними справами та місцевого самоврядування. Головний виклик сучасного інформаційного суспільства – доступність, прозорість та відкритість системи місцевого самоврядування – має бути реалізований за допомогою низки нормативно-правових, організаційних, технологічних та програмно-технічних заходів, які, своєю чергою, є фундаментом для подальшого розвитку електронної демократії в Україні.

Так, на нашу думку, сучасні цифрові інформаційно-комунікаційні технології мають бути інтегровані не тільки в органи державного управління та місцевого самоврядування, але й у представницькі органи жителів територіальної громади – органи місцевого самоврядування. При цьому специфіка повноважень органів самоорганізації населення та їхніх функцій у системі публічного управління має бути врахована у процесі розробки комплексних рішень, які поєднують

наявні інструменти електронного врядування, електронної демократії та комунікації.

У цьому випадку публічна онлайн-платформа колективної роботи органів самоорганізації населення в Україні дасть змогу вирішити проблему комунікації та прийняття публічних управлінських рішень у системі місцевого самоврядування з урахуванням інтересів жителів об'єднаної територіальної громади, представниками яких є органи самоорганізації населення.

У подальшому налагоджена комунікація в системі місцевого самоврядування має сприяти трансформації публічного управління в належне врядування шляхом реалізації сумісних соціально спрямованих проектів задля розвитку громадянського суспільства та розбудови демократичної держави.

У процесах комунікації та прийняття публічних управлінських рішень важлива увага приділяється довірчим відносинам між стейкхолдерами системи місцевого самоврядування, які забезпечуються шляхом надання актуальної та достовірної інформації. Тому подальші дослідження, на нашу думку, мають бути спрямовані на виявлення якості та кількості інформації та даних, що циркулюють у системі місцевого самоврядування та є власністю органів самоорганізації населення, а також розробку науково-практичних рекомендації щодо створення відповідних інструментів електронної демократії.

Список літератури:

1. Берназюк О. Роль та місце цифрових технологій у сфері публічного управління. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. Вип. 10. С. 166–170.
2. ГОСТ 19.101-77 ЕСПД. Виды программ и программных документов. URL: http://document.ua/espd_vidy-programm-i-programmnyh-dokumentov-std14396.html (дата звернення: 11.01.2020).
3. ГОСТ 19.201-78 ЕСПД. Техническое задание. Требования к содержанию и оформлению. URL: http://document.ua/espd_tekhnicheskoe-zadanie_trebovanija-k-soderzhaniyu-i-oho-std14402.html (дата звернення: 11.01.2020).
4. ГОСТ 19.502-78 ЕСПД. Описание применения. Требования к содержанию и оформлению. URL: http://www.document.ua/espd_opisanie-primenenija_trebovanija-k-soderzhaniyu-i-oho-std14410.html (дата звернення: 11.01.2020).
5. ДСТУ 3918-99 (ISO/IEC 12207:1995) Інформаційні технології. Процеси життєвого циклу програмного забезпечення. URL: http://document.ua/informaciini-tehnologiyi_procesi-zhittevogo-ciklu-programno-std2077.html (дата звернення: 11.01.2020).
6. ДСТУ ISO/IEC 14764:2002 Інформаційні технології. Супровід програмного забезпечення. URL: http://document.ua/informaciini-tehnologiyi_suprovid-programnogo-zabezpechennj-std11999.html (дата звернення: 11.01.2020).
7. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Корж І. Веб-сайти органів державної влади та органів місцевого самоврядування: механізми доступу до публічної інформації. *Інформація і право*. 2018. № 2(25). С. 9–16.
9. Порядок проведення робіт із створення комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі НД ТЗІ 3.7-003-05: наказ від 8 листопада 2005 р. № 125 / Департамент спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України. URL: http://www.dsszzi.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=46074&cat_id=38835 (дата звернення: 11.01.2020).
10. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 9 квітня 2015 р. № 319-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 25. Ст. 192.

11. Про затвердження загальних вимог до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 129. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2009-п> (дата звернення: 11.01.2020).
12. Про затвердження переліку обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації: постанова від 31 серпня 2011 р. № 915 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121-98-п> (дата звернення: 11.01.2020).
13. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 27 березня 2017 р. № 1170-VII / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 22. Ст. 816.
14. Про захист персональних даних : Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 31.
15. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 6 грудня 2018 р. № 2646-VIII / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 4. Ст. 32.
16. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 2 жовтня 2018 р. № 2581-VIII / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 46. Ст. 371.
17. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-р> (дата звернення: 11.01.2020).

Kuzmenko V.N. PUBLIC ON-LINE PLATFORM OF THE COLLECTIVE WORK OF POPULATION SELF-ORGANIZATION BODIES AS A TOOL OF ELECTRONIC DEMOCRACY IN UKRAIN

This article was prepared in the process of fulfilling the tasks of research work of the Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine: "Ensuring efficiency and evaluation of the dynamics of development of united territorial communities" (State registration number 0118U006490, 2018).

The possibilities of increasing the efficiency of service activities of the bodies of self-organization of the population in the system of local self-government by accelerating the implementation of elements of e-democracy in their work are investigated.

The approaches to increasing the level of information and communication support of the bodies of self-organization of the population and the formation of the corresponding information and communication infrastructure in the local government of the united territorial communities are substantiated.

The author's vision of scientific and practical recommendations for the development and operation of a public online collective work platform, a modern e-democracy tool that can be used by self-organization bodies of the population of the united territorial communities, is formulated.

The legal, organizational, technological and software-technical foundations of creating a public online platform for collective work of the bodies of self-organization of the population are determined. Recommendations are given on the architecture of a public online platform for the collective work of self-organization bodies. The requirements for the development of the technical specifications of this public online platform are justified.

Key words: *united territorial community, civil society, self-organization body, e-democracy, e-democracy tool, terms of reference, teamwork tool, public online platform.*